

VLÁDA SCHVÁLILA PLOŠNÉ ZKRÁCENÍ DOBY ODDLUŽENÍ

Odborná veřejnost s rozhodnutím nesouhlasí. Shoduje se, že jde o čistě politické rozhodnutí

Praha 26. 6. 2023 – Minulý týden, kdy vláda schválila zkrácení doby oddlužení, souběžně proběhla odborná konference pořádaná Ústavem státu a práva Akademie věd ČR. Přední odborníci z různých profesí, včetně akademiků, ekonomů, insolvenčních správců, soudců a dalších zástupců státních orgánů, věřitelů a neziskových organizací, se sešli, aby posoudili výsledky dosavadního insolvenčního zákona a hledali efektivní způsoby, jak pomoci dlužníkům zbavit se svých dluhů a současně nepoškodit soukromoprávní i veřejnoprávní věřitele. Odborníci během konference diskutovali o tom, zda stát volí vhodné prostředky k vymáhání závazků a amnestování dluhů, nebo zda hazarduje s financemi věřitelů a morálkou českých občanů.

Vláda minulý týden schválila zkrácení doby oddlužení pro všechny dlužníky na 3 roky, aniž by se braly v úvahu jejich individuální schopnosti a možnosti. Zbavit se svých dluhů procesem insolvence můžou dlužníci v Česku už 15 let, kdy platí insolvenční zákon. Ten se postupně změkčoval ve prospěch dlužníků. A právě v přílišné benevolenci vůči dlužníkům a znevýhodnění postavení věřitelů vidí velké riziko odborníci na insolvenční právo a dluhové poradenství. **„Nevím, proč bychom měli nezodpovědné dlužníky nějakým zvláštním způsobem sanovat a snižovat jim postupně laťku, kdy mají něco zaplatit. Nechápu, proč bychom to měli dělat, protože v té společnosti to nakonec opravdu musí někdo zaplatit,“** uvedl na odborné konferenci Ivan Pilný, exministr financí ČR.

„Rozhodnutí o plošném zkrácení doby oddlužení je čistě politická záležitost, protože odborná grémia byla proti tomu. Je třeba se ptát, jestli je korektní, aby o otázce, která může mít masivní důsledky pro vlastnické právo soukromých osob, rozhodovala politika. Já osobně si myslím, že ne,“ řekl jednoznačně Bohumil Havel z Ústavu státu a práva, který je zároveň členem expertní skupiny pro insolvenční právo při Ministerstvu spravedlnosti. Proti dalším změnám jsou také neziskové organizace, které s dlužníky denně přicházejí do kontaktu. **„Nedělejme prosím změny alespoň 10 let. Zkusme dát dlužníkům nějaké podmínky a nechat jim čas na to, aby si na ně zvykli. Aby jim došlo, že čekání na ještě lepší podmínky není to správné řešení,“** apeluje na vládu Petr Schneedörfler ze spolku Lighthouse. **„Hrozí, že v případě snížení doby trvání oddlužení se zvýší riziková situace pro věřitele. Ti budou muset započítat toto riziko a kalkulovat s tím, že návratnost v případném oddlužení pro ně bude nižší,“** varoval pro změnu David Šmejkal, ředitel Poradny při finanční tísni, která lidem s dluhy pomáhá řešit jejich situaci. Tuto úvahu potvrdil i další z těch, kteří dlužníky oddlužením provázejí, insolvenční správce Michal Žižlavský: **„Dluhy nemizí. Když zatlačíte bublinu na jedné straně stolu, tak vám vyleze na druhé straně. Ten dluh nezmizí, ale zaplatí ho někdo jiný. Je spravedlivé požadovat, abychom plošně zmírnili podmínky oddlužení s vědomím toho, že dluhy, které například nezaplatí soused, budou platit ostatní lidé v domě? To, co nezaplatí dlužníci v oddluženích, zaplatíme my ostatní.“**

Zatím přitom oddlužení v Česku fungovalo dobře. Od roku 2008 jím prošlo bezmála 148 tisíc lidí, dalších 107 tisíc oddlužením právě prochází. Průměrně dokázali splatit 56 % svého dluhu a 28,5 % dlužníků dokonce splatilo dluh celý. **„Právní úpravu oddlužení lze nepochybně považovat za velice úspěšnou. Oddlužení je účinným institutem sanačního způsobu řešení úpadku fyzických osob a je proto společensky žádoucí nadále zachovat jeho funkčnost,“** komentoval posledních 15 let zástupce Vrchního soudu v Praze, Tomáš Zadražil, který ale zároveň varoval před dalším zmírněním podmínek pro dlužníky.

Právě s tím počítá vládou schválená novela. Lidé, kteří se zadlužili, ať už jako podnikatelé nebo spotřebitelé, by měli možnost oddlužit se za 3 roky, a to bez minimálního požadavku na splacení dluhu.

Ten byl do roku 2019 stanovený na 30 % dlužné částky. Tehdejší novela ho ale zrušila a umožnila zbavit se dluhů i za pouhých 2200 korun měsíčně po dobu 5 let. A to bez ohledu na výši dluhu. To se projevilo ve statistikách – procento splacených dluhů klesá ke 20 %. Na celková data je ale potřeba počkat do roku 2024, kdy uplyne první pětileté období po poslední novelizaci. Očekává se výrazný pokles z dříve splácené víc než poloviny dluhu. **„Ochota dlužníků jít do oddlužení, setrvat v něm a chovat se svědomitě a poctivě, neustále klesá,“** potvrdil zástupce Unie insolvenčních správců Lukáš Stoček.

Aktuální zrušení požadavku 30 % splacené částky a zkrácení doby splácení na 3 roky může podle propočtů InsolCentra snížit výtěžnost dluhu i na méně než 10 %. Přitom většinu z dlužníků netvoří zranitelní, ale vydělávající zdraví lidé. **„Tři čtvrtiny z celkového počtu dlužníků jsou lidé v produktivním věku bez zdravotního hendikepu, z toho činí 72 % muži. Výsledkem přijetí novely budou ztráty věřitelů v předpokládané výši 100 mld. Kč a státní rozpočet ztratí 15 mld. Kč. V současné ekonomicky obtížné době lidé nepochopí, proč zdraví praceschopní dlužníci zaplatí ze svých milionových dluhů pouhých pár procent hodnoty, když oni sami musí šetřit každou korunu,“** předpovídá Jarmila Veselá, jednatelka společnosti InsolCentrum. Finanční dopady novely okomentoval také ekonom Lukáš Kovanda: **„Pokud se dlužníkům budou nadále uvolňovat podmínky, budou na základě toho jednat. To bude mít vliv na celou ekonomiku země. Může jít například o nárůst rizika pronajímání nemovitostí, nárůst rizika poskytování hypoték a úvěrů. Což samozřejmě ti dotyční, ať už věřitelé, banky, pronajímatelé a mnozí další zohlední ve svých cenách.“**

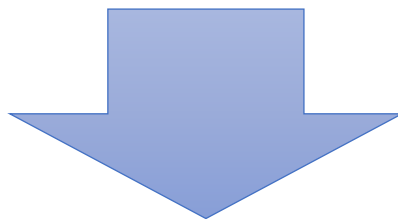
Během konference přišla řeč i na další aktuálně rezonující téma. Aby stát poskytl lepší podmínky pro zadlužené občany, přijímá opatření, která zahrnují například zvýšení nezabavitelných částek. Srážky z příjmů jsou pak tak nízké, že vymáhání pohledávek se výrazně snížilo nebo dokonce zcela zastavilo. **„Oslovili jsme soudní exekutory v rámci Mezinárodní unie soudních exekutorů s dotazem, jak vysoké jsou srážky ze mzdy v jednotlivých zemích Evropy. Výsledek je takový, že Česká republika má jedny z nejnižších srážek ze mzdy v přepočtu na konvertibilní měny,“** řekl Jan Mlynářčík, prezident Exekutorské komory.

Na konferenci panovala shoda, že cílem oddlužení je pomoci zadluženým lidem získat finanční svobodu a umožnit jim znovu se postavit na vlastní nohy. Současně ale zaznělo, že tato politika oddlužení nebere v potaz individuální schopnosti a možnosti každého jednotlivce. Je nezbytné, aby stát sledoval a vyhodnocoval účinky těchto opatření a případně je upravoval, aby se zamezilo zneužívání systému a zajistilo se, že se skutečně pomáhá těm, kteří to nejvíce potřebují.

Podklady ke stažení naleznete na www.insolcentrum.cz:

- [Stream z konference 21.6.2023](#)
- Tisková informace
- Prezentace obsahující klíčová data

Co dalšího řekli o institutu oddlužení a jeho plánovaném plošném zkrácení z pěti na tři roky jednotliví účastníci během konference?

Pohled akademické sféry a Ministerstva spravedlnosti

doc. JUDr. Bohumil Havel, Ph.D. (Ústav státu a práva AV ČR)

„Rozhodnutí o plošném zkrácení doby oddlužení je čistě politická záležitost, protože odborná grémia byla proti tomu. A je třeba se ptát, jakkoliv to plně akceptuji, jestli je korektní, aby o otázce, která může mít masivní důsledky pro vlastnické právo soukromých osob, rozhodovala politika. Myslím si, že diskuze, která tady měla být vedena, neměla být politická. Podle mě má ústavněprávní konsekvence. A proto bude docela zajímavé, jak dopadne rozhodnutí o míře uspokojení. Protože to je něco, co tu otázku ústavního práva pojímá z druhé strany, neboť hovoří o tom, kolik na konci zůstane prostředků, respektive kolik bude nuceně odebráno. Na konci dne ale rozhodne politika.“

Mgr. Antonín Stanislav, Ph.D. (Ministerstvo spravedlnosti)

„Na ministerstvu jsme moc rádi, že se tyto otázky diskutují s odborníky. Za to patří moje velké poděkování i jménem Ministerstva spravedlnosti. Jsme velmi rádi i za cenná data InsolCentra, která nám v naší činnosti pomáhají.“

„Pokud jde o novelu insolvenčního zákona, která je poměrně ožehavá, tak dnes ji bude projednávat vláda a bude mířit do Poslanecké sněmovny. Vzhledem k tomu, že jsme pozadu v implementaci, tak bude snaha, aby první čtení proběhlo co nejdříve, případně už v letních měsících. Pokud jde o parametry novely, tak vychází z programového prohlášení vlády. Vláda se zavázala k tomu, že zkrátí délku oddlužení na tři roky. A to jak u podnikatelů, tak nepodnikatelů, tedy všech osob. My jsme vedli poměrně dlouhé diskuze jak na půdorysu expertní pracovní skupiny pro insolvenční právo, tak i s kolegy na ministerstvu. Expertní pracovní skupina doporučovala jít minimální transpozicí směrnice, tedy 3 roky pro podnikatele a 5 let pro fyzické osoby. To jsme diskutovali s předsedy poslaneckých klubů, diskutovali jsme to dlouze, nakonec bylo rozhodnuto, že se půjde v kontextu programového prohlášení vlády tak, jak bylo napsáno v prohlášení – tedy plošně tři roky.“

„Druhým nosným bodem novely byla míra uspokojení. Na jednání vlády, kdy v rámci politických diskuzí a legislativních příprav, nebyla shoda ani u nás v koalici nad podobou míry uspokojení. Proto jsme se rozhodli v souladu s legislativními pravidly vlády, že pošleme do mezirezortního připomínkového řízení míru uspokojení ve dvou variantách – individuální míra uspokojení a paušální míra uspokojení. V rámci mezirezortního připomínkového řízení se osm rezortů přiklonilo k individuální míře uspokojení a myslím si, že tři rezorty k té paušální. Náš rezort zastával od začátku stanovisko té paušální, tedy v podstatě té vyvratitelné právní domněnky 30 %.“

Pohled insolvenčních soudců

JUDr. František Kučera (Vrchní soud v Praze)

„Oddlužení je ve své podstatě dohoda spočívající v tom, že věřitelé dlužníkům posečkají s placením dluhů. Jsou srozuměni s tím, že dostanou méně svých peněz zpět, než by dostat mohli. Dlužníci se zase na dobu pěti let uskovní a budou se snažit, aby zaplatili alespoň 30 %. Jde tedy vlastně tak trochu o vnučenou dohodu státem, ale oběma stranami akceptovanou. Pravidla jsou dle mého nastavená dobře, zatím.“

„A teď se ptám, bude tomu tak i v nových poměrech založených změnou insolvenčního zákona? Bude oddlužení v novém pojetí stále výrazem společenské smlouvy, dorozumění mezi věřiteli a dlužníky? Nebo nepůjde už o normální oddlužení, ale o oddlužení vnučené státem, zejména věřitelům? A půjdu

ještě dál. Nezakládáme novou úpravou pro jednu a tu samou věc dvojí pravidla – jedno pravidlo pro nalézací řízení a jiné pro řízení insolvenční?“

„Stále zde máme společensky nepřehlédnutelnou masu dlužníků, kteří svou situaci nezvládají. Kde se stala chyba? Sám za sebe si odpovídám, že chyba se stala v určitém rozvolnění vztahu mezi svobodou a zodpovědností a v malé ochotě občanů nést následky svého jednání.“

JUDr. Tomáš Zadražil (Vrchní soud v Praze)

„Právní úpravu oddlužení lze nepochybně považovat za velice úspěšnou. Oddlužení je účinným institutem sanačního způsobu řešení úpadku fyzických osob a je proto společensky žádoucí nadále zachovat jeho funkčnost. V rámci pohledu insolvenčních soudců bych rád zmínil, že na úspěchu oddlužení má svůj podíl také judikatura odvolacích vrchních soudů a samozřejmě soudu nejvyššího.“

JUDr. Viktor Břeska (Krajský soud v Ostravě)

„Osobně očekávám, že právní řád bude stabilní, že bude srozumitelný, protože jediné to může ve výsledku naplnit cíl oddlužení. Tím by podle mě mělo být, že chráníme dlužníky, kteří nemohou plnit své dluhy. Naopak by právní úprava neměla umožňovat to, že budeme produkovat dlužníky, kteří nechtěli a nechtějí ty své dluhy plnit. Navíc v průběhu času dochází k razantnímu snižování výtěžnosti oddlužení, na což má samozřejmě vliv i to, že od roku 2019 poměrně razantně narostla nezabavitelná částka, takže v současné době single dlužník bez vyživované osoby, aby mu vůbec bylo možno něco srážet, musí dosahovat čistého příjmu minimálně 13 641 Kč měsíčně. To ještě není tak těžce dosažitelné, ale pokud už je to dlužník s manželkou a dvěma vyživovanými dětmi, tak už jsme někde na částce skoro 24 000 Kč měsíčně. To v některých regionech už problematické být může.“

„Je třeba si podle mě vždycky uvědomit, že insolvence, a tím spíše oddlužení, nevyřeší samotné příčiny úpadku. Řešíme tím pouze následky úpadku. Pokud transpoziční novela nebude doprovázena vhodnými opatřeními typu, že i na školách se začne vzdělávat finanční výchova, což musí být samozřejmě ve velmi rozumné a srozumitelné podobě, tak si myslím, že za 10 let jsme tam, kde jsme nyní, tj. na startu.“

Pohled insolvenčních správců

JUDr. Michal Žižlavský (Asociace insolvenčních správců)

„Při vědomí obtížnosti soudních procesů jsem plně přesvědčen o tom, že prostě nemůžeme volit plošná řešení. Musíme rozlišovat podnikatele a spotřebitele. Plošná řešení si můžeme představit tak, že bude jednodušší šít obleky v jedné velikosti pro všechny, bez ohledu na to, jak jsou lidé velicí.“

„My už dvě podoby tříletého oddlužení a jednu podobu pětiletého oddlužení máme. Máme tříleté oddlužení pro zvláště zranitelné osoby, kterých je mezi dlužníky menšina – samoživitelé, invalidé ve II. a III. stupni a někteří mladiství. Ty se mohou oddlužit dnes, když zaplatí určitou minimální částku. Pak tady máme tříleté oddlužení pro lidi práceschopné, v produktivním věku, kteří se mohou oddlužit, už ne tedy za to minimum, ale za tři roky se oddluží tehdy, pokud jsou schopni zaplatit věřitelům 60 % dluhu. Pak je zde pětileté oddlužení. To je pro ty stejné práceschopné lidi v produktivním věku, pokud nejsou schopni za tři roky věřitelům zaplatit 60 %.“

„Základní otázka zní, jestli je to málo, když se dnes může práceschopný dlužník v produktivním věku, typický dlužník je muž ve věku 45 let, oddlužit za tři roky tím způsobem, že se mu ten dluh rozloží do tří

let, což je první výhoda, pak se mu ještě odpustí těch 40 %. A pokud to nezvládne, tak může pokračovat v oddlužení po dobu pěti let a zaplatit naprosté minimum.“

„Dluhy nemizí. Ono to funguje tak, že když zatlačíte bublinu na jedné straně stolu, tak vám vyleze na druhé straně stolu. Ten dluh nezmizí, ale zaplatí ho někdo jiný. Je spravedlivé požadovat, abychom ještě plošně zmírnili podmínky oddlužení s vědomím toho, že dluhy, které nezaplatí soused, budou platit ostatní lidé v domě? To, co nezaplatí dlužníci v oddluženích, se promítá do výše úvěrů, promítá se do podmínek leasingů, promítá se do ceny produktů a služeb nám všem.“

Mgr. Lukáš Stoček, LL.M. (Unie spolků insolvenčních správců)

„Musím říci, že ochota dlužníků jít do oddlužení, setrvat v něm a chovat se svědomitě a poctivě, neustále klesá. Nastává situace, kdy na začátku řízení sledujeme lehkavázný přístup dlužníků. Dlužník zkouší to či ono, jako když na škole jde na zkoušku – zkusím to a uvidím. Zažili jsme také, že po povolení oddlužení dlužník vzal návrh zpět se slovy, že tady je správce na nás moc přísný. Podáme to za tři měsíce znovu a on to dostane jiný soudce a jiný správce. Ti budou na nás hodnější.“

„Uvědomme si, že se snížila hranice povinností dlužníka. Položme si otázku, jestli to tak je správně. Víme ale, že je to věc politická. My správci voláme už delší dobu po tom, aby se srovnaly exekuční a insolvenční srážky ze mzdy. Tím zvýšíme motivaci dlužníků se oddlužit a vylézt z šedé ekonomiky.“

Pohled analytiků na finanční a ekonomické dopady

JUDr. Jarmila Veselá (InsolCentrum)

„Vláda připravuje novelu oddlužení, která umožní plošné oddlužení pro všechny dlužníky ve třech letech. Norma nerozlišuje mezi ohroženými jedinci a ekonomicky aktivními lidmi. Tři čtvrtiny z celkového počtu dlužníků tvoří lidé v produktivním věku bez zdravotního hendikepu, z toho činí muži 72 %. Výsledkem přijetí novely budou ztráty věřitelů v předpokládané výši 100 mld. Kč a státní rozpočet ztratí 15 mld. Kč.“

„Novela je zdánlivě malý krok pro právo, ale zásadní krok pro českou společnost. V současné ekonomicky obtížné době lidé nepochopí, proč zdraví praceschopní dlužníci zaplatí ze svých milionových dluhů pouhých pár procent hodnoty, když oni sami musí šetřit každou korunu. Část populace může následovat dlužníky a stát se neodpovědnými plátcí.“

„Přitom se proti novele oddlužení postavila většina odborných profesí, včetně advokátů, správců a soudců, věřitelská a podnikatelská veřejnost či expertní skupina pro insolvenční právo zřízena Ministerstvem spravedlnosti. Kromě odborné veřejnosti nesouhlasí se zmírněním podmínek dlužníkům dle ankety také většina starostů a dle průzkumu veřejného mínění i většina občanů.“

Lukáš Kovanda, Ph.D. (ekonom)

„V současné době, při nynější legislativě, je z makroekonomického hlediska podle mého soudu příznivě nastavena jakási dlouhodobě kýžená společenská rovnováha mezi dlužníky a mezi věřiteli. Přesto neustále vnímáme snahu dále zjednodušit podmínky dlužníkům. Troufám si říci, že i zadělat na určitou kulturu dluhu, která je pro českou ekonomiku zcela nepatřičná a je něčím, co může dlouhodobě české ekonomice spíše uškodit.“

„Proces oddlužení už nyní funguje dobře. Pokud budou dále uvolněné podmínky pro dlužníky, například právě zkrácením doby oddlužení, tak se do celého systému vztahu mezi dlužníky a věřiteli, do celého ekonomického systému vnese další dávka morálního hazardu, kdy dlužníci budou ještě více zkoušet, co systém dovolí. Budou na základě toho jednat, což znamená z hlediska celé ekonomiky i z hlediska věřitelů. Může jít například o nárůst rizika pronajímání nemovitostí, nárůst rizika poskytování hypoték, úvěrů. Což samozřejmě ti dotyční, ať už věřitelé, banky, pronajímatelé a mnozí další zohlední ve svých cenách.“

„Jsme stále tolerantnější k dluhu na všech úrovních. Vláda je tím, kdo stanovuje určité vzory a pravidla jednání, a jestliže sama vláda má problém s dluhem, tak pak se to prožívá celou společností a umocňuje tu kulturu dluhu. Je třeba změnit tón společenské diskuze, který je stále nyní nakloněn dlužníkům, kteří jsou velmi často bráni jako oběti systému. Já vůbec neříkám, že v některých případech tomu tak skutečně není, ale celá řada případů hovoří o opaku. A to, že dlužníci naopak zneužívají nás všech. Až se změní tón diskuze, tak pak lze činit kroky v legislativní rovině. Právě legislativa je k dlužníkům stále vstřícnější a vstřícnější, ale už se překročila určitá mez, kde to bylo žádoucí ve všech směrech.“

Pohled neziskových organizací

Mgr. Ing. David Šmejkal (Poradna při finanční tísni)

„Hrozba je, že v případě snížení doby trvání oddlužení se zvýší riziková situace pro věřitele. Ti budou muset započítat toto riziko a počítat s tím, že návratnost v případném oddlužení bude pro ně nižší. Myslím si, že to je reálná hrozba. Projeví se nejenom u stávajících velkých věřitelů, jako jsou banky a nebankovní společnosti, ale i obecně v celé ekonomické sféře.“

Petr Schneedorfler (Lighthouse)

„Nejsme schopni insolventi přizpůsobit žádné cílové skupině. A to je strašně špatně. Pořád hledáme nějaké univerzální řešení, a to nikdy fungovat nebude.“

„Je důležité nastavit co nejvíce individuálních parametrů pro ty jednotlivé skupiny, protože každá ta skupina je prostě jiná. Úlevy už máme u těch, kteří mají invalidní důchod, starobní důchod, máme tady možnost pro osoby, které zaplatí 60 % přihlášených pohledávek. To je super. Ale myslím si, že by se určitě ještě našlo spoustu jednoduchých motivačních prvků, které by se daly používat nejenom v procesu podání návrhu, ale samozřejmě i v průběhu celé té doby.“

„Nedělejme změny, prosím, alespoň 10 let, 8 let nebo alespoň 5 let. Zkusme dát dlužníkům nějaké podmínky a nechat jim čas na to, aby si na ně zvykli. Aby jim došlo, že čekání na ještě lepší podmínky není to řešení, které by oni měli jakýmkoliv způsobem realizovat. Je to důležité i z toho důvodu, že ten zmatek, který dneska je v exekucích, tak se nám pomalu dostává i do těch insolventů. Někdo jede v tomhle režimu, někdo v novém režimu, další pojedete v jiném režimu, ty končíš, tak ty končíš za půl roku, ty budeš končit tady.“

„Je i důležité se smířit s faktem, že ne všechny dlužníky do oddlužení dostaneme. Že je dluhů prostě nezbavíme. Taková skupina tady existuje. Máme ji tady, ale zatím nevíme, jak je velká, protože nepracujeme s daty, nepracujeme s jednotlivými skupinami dlužníků. My je od sebe nerozlišujeme, ale máme pouze dlužníka jako celek.“

„Co se týče porovnání se zahraničím, tak nejsem zastáncem toho, že když něco funguje v Německu, tak to tady bude fungovat taky. My máme jiné důvody zadlužování u dlužníků, máme tady úplně jinou situaci. Musíme se snažit nastavit podmínky pro naše dlužníky.“

Pohled věřitelů

Mgr. Běla Plachá (Česká správa sociálního zabezpečení)

„Česká správa sociálního zabezpečení jako věřitel státu stojí v insolvenčním a v exekučním řízení v takové dvojroli. Jednak je sám věřitelem, a to zejména z titulu pohledávek vzniklých na neodvedeném pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, případně vzniklých přeplatků na dávkách důchodového nemocenského pojištění. A současně je i plátcem jiného příjmu, ať už důchodu nebo nemocenských dávek.“

„Už nyní lze trochu vidět, a to i z těch dosavadních zkušeností, že ačkoliv nemáme ještě vyhodnocenou novelu insolvenčního zákona z roku 2019, tak počet návrhů má klesající tendenci. Nárůst byl v covidových letech 2020 a 2021.“

Mgr. Jan Mlynářčík (Exekutorská komora)

Za posledních několik let je vidět určitý posun v náhledu státu a vztahu státu k dluhům vůči soukromoprávním a veřejnoprávním věřitelům. Promítá se tady neuvěřitelná benevolence, kdy v daném případě postačí pár hlubokých lidských příběhů na sociálních sítích a najednou se začínají vymýšlet legislativní opatření, která mají směřovat jednou proti soudním exekutorům, podruhé proti insolvenčním správcům. Případně, aby se v konkrétním případě zjemnily podmínky pro vstup oddlužení. Za nás říkáme, je to cesta spíše do pekel. “

„Nedělám si žádné iluze, že i současná vláda bude v benevolentním přístupu k dluhům a závazkům pokračovat dále, bohužel.“

„Oslovili jsme soudní exekutory v rámci světové Unie soudních exekutorů s dotazem, jak vysoké jsou srážky ze mzdy v jednotlivých zemích Evropy. Výsledek je takový, že Česká republika má jedny z nejnižších srážek ze mzdy v přepočtu na konvertibilní měny. Věřitelé by měli volat po tom, že aktuální systém srážek je překonaný a je potřeba ho změnit, aby věřitelé dostali zapláceno alespoň něco.“

Mgr. Petra Kolářová (Česká asociace věřitelů)

„Hodnocení 15 let účinnosti insolvenčního zákona by se dalo shrnout do tří základních oblastí. Věřitelé se domnívají, že za posledních 15 let došlo ke snížení jejich rozhodovacích pravomocí, k oslabení jejich práv a ochrany jako věřitelů. A současně, a to je nejdůležitější, došlo ke snížení míry uspokojení pohledávek. S mnohem většími obavami se ale díváme na zkrácení doby oddlužení, konkrétně s dopadem na výtěžnost pohledávek v osobních bankrotech. Podle nejrůznějších analýz, které máme k dispozici a které si dělali naši členové na svém portfoliu pohledávek, víme, že by došlo k dramatickému poklesu výtěžnosti. Jednalo by se o interval mezi 5-10 procenty, což je opravdu tristní. Jednalo by se o jednu z nejnižších úrovní v Evropské unii. Domnívám se, že výsledkem by byla devastace práv věřitelů.“

Pohled poslanců

JUDr. Vilém Anzenbacher, Ph.D. (za poslance Mgr. Marka Výborného)

„Co se týká jednotlivých dat, které v oblasti oddlužení a exekucí máme, tak lze vycházet primárně z insolvenčního rejstříku a z evidence exekucí. Většinu věřitelů tvoří bankovní a nebankovní instituce, u nichž lze předpokládat velmi profesionální správu pohledávek. Tím pádem máme podstatnou část věřitelů v centrální evidenci exekucí poměrně dobře zmapovanou. Na druhé straně je zde šedá zóna, o které data nemáme.“

„Ambice u Milostivého léta ani u oddlužení není zdaleka taková, aby se oddlužili úplně všichni.“

„Situace ve sněmovně v oblasti agendy oddlužení je překvapivě dobrá, protože poslanci, jak z koalice v minulém volebním období, tak z koalice v tom současném volebním období, spolu velmi úzce kooperovali a sladovali ty stanoviska. Konsenzus a práce ve sněmovně je v této agendě konsolidovaná.“

Pohled na společenský kontext odpouštění dluhů

Ing. Ivan Pilný – exministr financí ČR

„Patřím mezi lidi, kteří si myslí, že dluhy se mají platit, a to nejen o Vánocích. Já jsem svoje dluhy platil, na dovolenou jsem si šetřil. Jsou tady dvě skupiny dlužníků. Jedna ta menší, jak ukazují data, která se do situace dostala nezaviněně, a té bychom měli pomoci. Ostatní se tam dostanou jenom proto, že si na tu dovolenou nešetří, ale prostě si na ni půjčují. Takhle postupně vytloukají klín dalšími půjčkami. Nevím, proč bychom měli tyhle lidi nějakým zvláštním způsobem sanovat a snižovat jim postupně laťku, kdy mají něco zaplatit. Nechápu, proč bychom to měli dělat, protože v té společnosti to opravdu musí někdo zaplatit.“

„Řada lidí si jednoduše spočítala, že než do procesu oddlužení jít, tak je lepší vstoupit do šedé ekonomiky. Stát v tomhle tom směru nedělá vůbec nic.“

„Je potřeba, abychom řešili příčiny, nikoliv jenom následky. Když tady máme hromadu dlužníků, tak potom už víceméně jen hasíme požáry.“